Uitvoeringstoets Amendement wetsvoorstel "fraudevorderingen"/Deelname minnelijke schuldregelingen

November 2020

Inhoudsopgave

Inleiding

Samenvattend oordeel

U toets

Bijlage I Inschatting financiële gevolgen toename deelname schuldregelingen
Bijlage II Wetstechnische bijlage

Samenvatting

UWV is verplicht opgelegde boeten te innen en te veel betaalde uitkeringen terug te vorderen. Boeten en vorderingen moeten binnen bepaalde termijnen worden voldaan. Alleen onder strikte voorwaarden kan UWV afzien van terugvorderen dan wel de termijnen verlengen waarbinnen de vordering moet zijn voldaan.

Als een debiteur (problematische) schulden heeft en vanuit de schuldhulpverlening wordt geprobeerd een schuldregeling tot stand te brengen (een zogenaamde minnelijke schuldregeling), mag UWV daaraan alleen onder strikte voorwaarden meewerken. UWV mag echter nooit aan een dergelijke, minnelijke schuldregeling meewerken als aan de vordering een overtreding van de inlichtingenverplichting door de debiteur ten grondslag ligt.

Als UWV niet meewerkt, betekent dat, ofwel dat de schuldregeling niet tot stand komt (andere schuldeisers weigeren genoegen te nemen met een deel van hun vordering als UWV het volle bedrag blijft opeisen) ofwel dat UWV via een rechterlijke procedure alsnog door de rechter wordt gedwongen mee te werken. Beide opties zijn zowel voor de schuldhulpverlening als voor UWV onbevredigend. Als geen schuldregeling tot stand komt, wordt de positie van de debiteur alleen maar slechter; als UWV door de rechter gedwongen wordt mee te werken, komt wel een schuldregeling tot stand, maar de rechterlijke procedure neemt geruime tijd in beslag en is kostenverhogend voor de debiteur.

Met een door de Tweede Kamer voorgesteld en aangenomen amendement op een voorstel tot wijziging van de Participatiewet, worden ook de SV wetten zo gewijzigd, dat UWV bij een overtreding van de inlichtingenverplichting voortaan wel kan meewerken aan een schuldregeling. Er is nog slechts één uitzondering: als de debiteur de overtreding opzettelijk of door grove schuld heeft begaan, mag UWV niet meewerken.

Samenvattend oordeel

Het voorstel is uitvoerbaar en handhaafbaar. Er wordt tijdelijk een handmatig proces ingericht. Omdat handmatige oplossingen niet passen binnen de UWV processen, zal daarna een structurele geautomatiseerde oplossing worden gerealiseerd. De eenmalige kosten zijn naar verwachting €350.000. Er wordt slechts een geringe verhoging van de structurele kosten verwacht (€100.000). Voor uitvoering met ingang van 1 april 2021 moet een opdracht tot implementatie voor 1 januari 2021 ontvangen zijn.

De door UWV uitgevoerde Toeslagenwet, Inkomensvoorziening Oudere Werklozen, de oude Wajong en de Wajong 2015 worden niet gewijzigd. UWV gaat ervan uit dat dit een omissie is. Zouden deze wetten uitgezonderd zijn van de ruimere mogelijkheden deel te nemen aan schuldregelingen, dan is het effect van de wetswijzigingen een stuk minder en wordt de UWV uitvoering een stuk complexer. Er moeten dan twee gegevens worden opgevraagd: de aard van de overtreding (is er opzet of grove schuld) én de wetgeving die aan de vordering ten grondslag ligt. Als het dan om Toeslagenwet, Inkomensvoorziening Oudere Werklozen of Wajong gaat, kan UWV nog altijd niet meedoen. Het probleem dat met deze wetswijziging wordt beoogd op te lossen, blijft dan bestaan.

Naar verwachting zal op jaarbasis ongeveer € 850.000 worden kwijt gescholden.

U-toets op uitvoeringsaspecten

Er is getoetst op:

1. Uitvoerbaarheid
2. Handhaafbaarheid
3. Beoogde invoeringsdatum
4. Effecten voor de klant
5. Effecten op de benodigde capaciteit
6. Eenmalige en structurele effecten op de uitvoeringskosten
7. Effecten op regeldruk (administratieve lasten)
8. Gevolgen voor de verantwoordings-en beleidsinformatie
9. Implementatie/ risico's/ control
10. Informatievoorziening/Informatie- en communicatietechnologie
11. Gegevensuitwisseling
12. Privacy

Uitgangspunten en randvoorwaarden

- In het wetsvoorstel wordt niet nader gedefinieerd wat er moet worden verstaan onder opzet en grove schuld. UWV gaat ervan uit, gezien de context, dat voor deze begrippen wordt aangesloten bij de begrippen opzet en grove schuld zoals opgenomen in het Boetebesluit sociale zekerheidswetten.
- UWV gaat uit van ongeveer 1700 verzoeken om een minnelijke schuldregeling per jaar. In 1300-1400 gevallen kan UWV nu reeds deelnemen, de overige 300-400 worden nu nog afgewezen; na inwerkingtreding van het voorstel zullen de meesten daarvan ook voor een schuldregeling in aanmerking komen.
- Om de wetswijziging op 1 april 2021 te kunnen implementeren, moet de opdracht daartoe voor 1 januari 2021 binnen zijn.

Uitvoerbaarheid

Het wetsvoorstel is uitvoerbaar.

Om bij een verzoek tot deelname aan een minnelijke schuldregeling te kunnen toetsen of er sprake is van opzet of grove schuld, zal het gegeven over de mate van verwijtbaarheid binnen UWV gedeeld moeten worden. Hiervoor wordt tijdelijk een handmatig proces ingericht. Omdat handmatige oplossingen niet passen binnen de UWV processen, zal daarna een structurele geautomatiseerde oplossing worden gerealiseerd, naar verwachting in 2022.

In de voorgestelde wetswijziging worden de Toeslagenwet, de Wajong (oud en 2015) en de IOW niet gewijzigd. Mogelijk is dit een omissie. Is dit beoogd, dan zal ook voor de uitwisseling van dit gegeven een procesaanpassing moeten plaatsvinden. Er moeten dan twee gegevens worden opgevraagd: de aard van de overtreding (is er opzet of grove schuld) én de wetgeving die aan de vordering ten grondslag ligt. Dat maakt de uitvoering complexer.

Handhaafbaarheid

Het wetsvoorstel is handhaafbaar.

Beoogde invoeringsdatum

De beoogde invoeringsdatum is 1 april 2021. Die datum is haalbaar als voor 1 januari 2021 de opdracht tot implementatie ontvangen is.

Aanvankelijk zal UWV werken met een tijdelijk handmatig proces, dat is snel te realiseren en in het belang van de debiteur in kwestie. Omdat handmatige oplossingen niet passen binnen de UWV processen, zal daarna een structurele geautomatiseerde oplossing worden gerealiseerd, naar verwachting in 2022.

Het is de bedoeling dat UWV op enig moment zal aansluiten op het Schuldenknooppunt. Een schuldhulpverlener kan dan digitaal een verzoek voor deelname aan een schuldregeling indienen. Om het voor UWV mogelijk te maken digitaal daarop te reageren moet het gegeven over de mate van verwijtbaarheid ook intern binnen UWV geautomatiseerd zijn.

Effecten voor de klant
Debiteuren zullen door dit wetsvoorstel eerder in aanmerking komen voor een minnelijke schuldregeling. Daarmee heeft de debiteur een beter en sneller perspectief op een schuldenvrije toekomst.

Effecten op de benodigde capaciteit
Er worden geen effecten op de capaciteit verwacht. Bij een verzoek om deelname aan een schuldregeling zal de mate verwijtbaarheid getoetst moeten worden. Daar staat tegenover dat er minder herbeoordelingen (van verzoeken tot deelname aan een schuldregeling) zullen zijn en minder oproepen voor een dwangakkoord. Deze werkzaamheden houden elkaar in evenwicht.

Eenmalige en structurele effecten op de uitvoeringskosten
De eenmalige kosten zijn naar verwachting €350.000. Er wordt slechts een geringe verhoging van de structurele kosten verwacht (€100.000).

Incidentele kosten (€ mln)	2021	2022	Totaal
Beleid, procesontwerp en wetstechnisch handboek	0,01	0,05	0,06
Opleiding, werkinstructies en brieven			
Ontwerp en bouw geautomatiseerde systemen	-	0,20	0,20
Test en implementatie geautomatiseerde systemen	-	0,08	0,08
Klant- en kenniscommunicatie en klantcontact	0,01	-	0,01
Projectorganisatie	-	-	-
Totale incidentele kosten	0,02	0,33	0,35

Effecten op regeldruk (administratieve lasten)
De administratieve lasten voor UWV worden niet verzwaard.

Gevolgen voor de verantwoordings-en beleidsinformatie
De incassoratio op boetenvorderingen en terugvorderingen zal wijzigen. In welke mate zal afhangen van het uiteindelijke totaal aan kwijtscheldingen.

Implementatie/ risico's/ control
Het leveren van gegevens via een geautomatiseerde stroom zou problemen kunnen opleveren, omdat één op één aansluiting tussen de vordering en de beoordeling inzake verwijtbaarheid niet altijd mogelijk is. Dat is zeker het geval bij oudere vorderingen: voor oudere vorderingen zal daarom voorlopig een handmatige beoordeling moeten worden uitgevoerd.

Informatievoorziening/Informatie- en communicatietechnologie
De aanpassing aan de automatisering is een koppeling tussen het systeem, dat voor het invorderen wordt gebruikt en het systeem, waarin de mate van verwijtbaarheid is opgeslagen. Uitkeren/VFV vraagt de verwijtbaarheid geautomatiseerd (vraag-antwoord) op in het systeem Phoeniks van Handhaving, na ontvangst verzoek minnelijke schuldregeling. Om dit geautomatiseerde te kunnen doen zijn systeemaanpassingen in Excasso (VFV) en Phoeniks (Handhaving) nodig. Daarnaast is er een nieuwe koppeling nodig bij SI (Systeemintegratie) om het vraag-antwoordbericht te kunnen transporteren. Voorwaarde voor dit alternatief is dat de relatie boete in Excasso en dossier in Phoeniks eenduidig gelegd kan worden.

Het is de bedoeling dat UWV op enig moment zal aansluiten op het Schuldenknooppunt. Een schuldhulpverlener kan dan digitaal een verzoek voor deelname aan een schuldregeling indienen. Om het voor UWV mogelijk te maken digitaal daarop te reageren moet het gegeven over de mate van verwijtbaarheid ook intern binnen UWV geautomatiseerd zijn.

Gegevensuitwisseling
Bij de geautomatiseerde oplossing zal het voor invorderen gebruikte systeem de mate van verwijtbaarheid geautomatiseerd ophalen uit het systeem dat daarvoor wordt gebruikt.
Privacy
Gegevens over een schuld en de mate van verwijtbaarheid zijn privacy gevoelige gegevens. Uitwisseling (ook binnen UWV) moet met voldoende waarborgen omgegeven zijn. UWV gaat ervan uit dat het wetsvoorstel voldoende doelbinding en juridische basis daarvoor biedt.

Bijlage I Inschatting financiële gevolgen toename deelname schuldregelingen

UWV is gevraagd een inschatting te geven van de financiële gevolgen (voor de grote geldstroom) als UWV vaker dan nu aan een minnelijke schuldregeling zal deelnemen en dus vaker tot (gedeeltelijke) kwijtschelding van een deel van de vordering moet overgaan.

- Er is uitgegaan van een gemiddelde op jaarbasis, gebaseerd op de jaren 2018 en 2019.
- Het bedrag aan openstaande vorderingen waarvoor UWV geen medewerking verleende aan een minnelijke schuldregeling is dan op jaarbasis ongeveer € 1.300.000.
- Na wetswijziging kan UWV nog steeds niet meewerken aan de minnelijke schuldregeling als er een overtreding van de inlichtingen verplichting is geweest, waarbij sprake is van opzet of grove schuld. Aanname is dat dit op jaarbasis in niet meer dan 10 zaken het geval is. In bijna alle gevallen gaat UWV dan vanaf ingangsdatum wetswijziging wel direct meewerken aan de schuldregeling. Het bedrag waarvoor UWV bij verzoeken tot minnelijke schuldregeling zou instemmen, is dan ongeveer € 1.200.000 op jaarbasis.
- Het bedrag dat UWV uiteindelijk zou kwijtschelden is lager dan €1.200.000: meedoen in de minnelijke schuldregeling betekent dat UWV nog steeds een deel van de uitstaande schuld zal kunnen ontvangen. Het gemiddelde aan ontvangsten is 30% en aan kwijtschelding 70%. Dat betekent dan een gemiddeld bedrag aan kwijtschelding van ongeveer € 850.000 (€1.200K x 70%).

NB: het gaat hier om indicaties. Er zijn diverse factoren die van invloed kunnen zijn op het te incasseren/kwijt te schelden bedrag, zoals het aantal verzoeken tot schuldregeling, de hoogte van de openstaande vorderingen en het percentage dat UWV van geval tot geval kan ontvangen. En daarnaast is er een maatschappelijke tendens om debiteuren versneld een saneringskrediet te kunnen geven, waardoor schuldeisers eerder een deel van de vordering betaald krijgen en het restant direct wordt kwijtgescholden.

Bijlage II Wetstechnische opmerkingen

- Enkele door UWV uitgevoerde wetten worden niét aangepast, zoals
- artikel 21 lid 2 TW
- artikel 35a lid 2 IOW
- artikel 3:59 lid 2 Wajong. De Wajong nu alleen in hoofdstuk 2 aangepast middels wijziging van artikel 2:62 lid 2 Wajong. Om ook de oude Wajong en de Wajong 2015 aan te passen moet artikel 3:59 lid 2 Wajong worden gewijzigd.

- In het wetsvoorstel wordt niet nader gedefinieerd wat er moet worden verstaan onder opzet en grove schuld. UWV gaat ervan uit dat voor deze begrippen wordt aangesloten bij de begrippen opzet en grove schuld zoals opgenomen in het Boetebesluit sociale zekerheidswetten.